

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัย “กลยุทธ์เชิงพุทธในการเสริมสร้างจิตลักษณะของเยาวชนครอบครัวแตกแยกกลุ่มผู้สวาทองศ์รวม” เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาจิตลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวแตกแยก รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกคน อันจะนำไปสู่ปัจจัยด้านพฤติกรรมเพื่อสวาทองศ์รวม และวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงพุทธ อันประกอบไปด้วย หลักการ วิธีการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ปัจจัยทางจิตลักษณะ อันจะส่งผลให้เกิดการ พัฒนาไปสู่สวาทองศ์รวมต่อไป คณะผู้วิจัยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนครอบครัวแตกแยกที่เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นผู้มีอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ (หากมีการจับกุมได้ภายหลังจากการกระทำผิด แม้ว่าอายุของผู้กระทำผิดจะมากกว่า 18 ปี แต่ขณะกระทำความผิดนั้นมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว) ในเขต 7 ซึ่งประกอบด้วย 9 จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา อุดรดิตถ์ จำนวนประมาณ 900 คน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2552 ถึง 30 กรกฎาคม 2552

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนครอบครัวแตกแยกที่เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขต 7 ซึ่งประกอบด้วย 9 จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน

ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา อุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังกล่าวทั้งเพศชายและหญิง ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ในช่วงเวลาที่ทำเนิการเก็บข้อมูล คือ ระหว่าง วันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึง 30 กรกฎาคม 2552 จำนวน 257 คน โดยประมาณค่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของยามานะ (ณรงค์ โพธิ์พญานันท์ , 2551) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้ (ภาพที่ 2.1)

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบเครื่องมือที่ต้องการใช้ คือ การสำรวจความต้องการเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยซึ่งได้แก่ เครื่องมือวัดตัวแปรต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ประกอบด้วย เครื่องมือวัด การกำกับตนเอง การมองโลกในแง่ดี การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา การสนับสนุนทางสังคม และสุขภาวะองค์กรรวม

ขั้นที่ 2 วางแผนการทำงาน คณะผู้วิจัยได้ทำการประชุมวางแผน เพื่อกำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งมี 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและขั้นหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นขั้นตอน ดังนี้

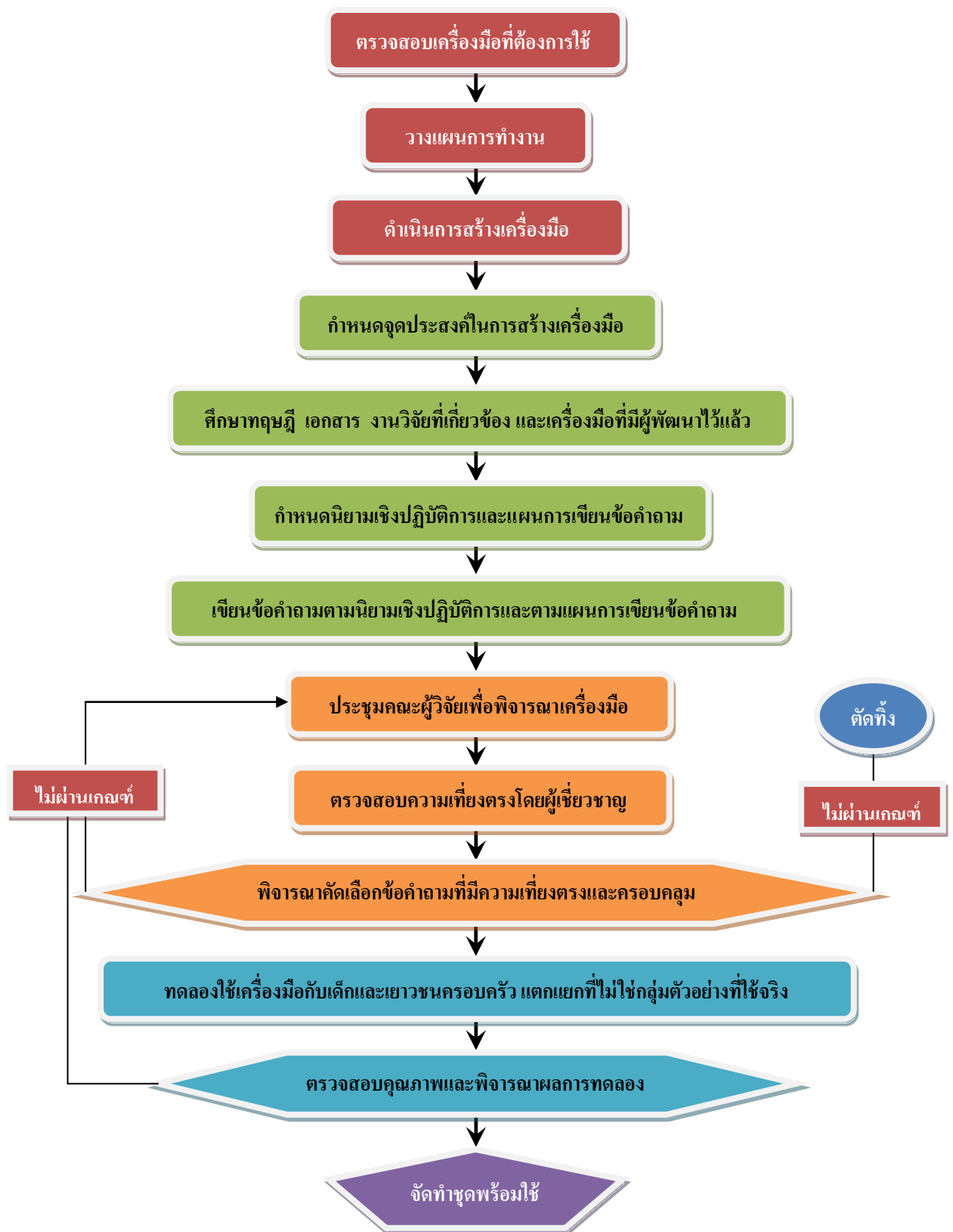
3.1 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างเครื่องมือ

3.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือที่มีผู้พัฒนาไว้แล้ว

3.3 กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและแผนการเขียนข้อคำถาม

3.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการและตามแผนการเขียนข้อคำถาม

ในการดำเนินการสร้างเครื่องมือในขั้นนี้ คณะผู้วิจัยมีความเห็นในการดำเนินการสร้างเครื่องมือจำนวน 5 ชุด ได้แก่ เครื่องมือวัดการกำกับตนเอง การมองโลกในแง่ดี พื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา การสนับสนุนทางสังคม และสุขภาวะองค์กรรวม ส่วนเครื่องมือวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมให้แนวแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2524) โดยมีค่าความเชื่อมั่นระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์แอล ฟา เท่ากับ .77 มาใช้ และได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งในกลุ่มเด็กและเยาวชนครอบครัวแตกแยก

ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นที่ 4 จัดประชุมคณะผู้วิจัยพิจารณาเครื่องมือ คณะผู้วิจัยร่วมกันวิพากษ์ และปรับแก้ข้อคำถามที่เขียนขึ้นตามนิยามเชิงปฏิบัติการ และตามแผนการเขียนคำถามในเบื้องต้นก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และร่วมกันเสนอและพิจารณารายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจากการประชุมคณะผู้วิจัยมีความเห็นกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน โดยตรวจสอบความเหมาะสม ครอบคลุมและความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

ขั้นที่ 6 พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มี ความเที่ยงตรงและครอบคลุม คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ โดยทำการหาค่าความสอดคล้อง (index of consistency) แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ พิจารณาร่วมกับความครอบคลุมตามโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัด หากพบว่าเครื่องมือใดเมื่อตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกแล้วทำให้ข้อคำถามที่เหลืออยู่ไม่เพียงพอ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง จนได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมและมีจำนวนมากเพียงพอ

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้เครื่องมือกับเยาวชนครอบครัวแตกแยกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง (Try out) เครื่องมือที่สร้างขึ้นมานี้ถูกนำไปทดลองใช้กับเยาวชนครอบครัวแตกแยก ซึ่งอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ โดยคัดเลือกเยาวชนที่ครอบครัวแตกแยก ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง มีทั้งเพศหญิงและชาย จำนวน 100 คน

ขั้นที่ 8 ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาผลการทดลอง เครื่องมือที่นำไปทดลองใช้ (try out) แล้ว ถูกนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) และค่าที (t-ratio) และตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งชุด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) คณะผู้วิจัยพิจารณาผลการทดลองโดยละเอียดและพบว่าเครื่องมือบางชุดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่สามารถยอมรับได้ ได้แก่ เครื่องมือวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งนำมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ปัจจนปัจจนิก (2524) มาใช้ใน กลุ่มทดลองนี้พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นต่ำ ($r = .35$) อาจเป็นเพราะข้อคำถามซึ่งเป็นสถานการณ์ไม่เหมาะสมกับเยาวชนครอบครัวแตกแยก คณะผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการสร้างใหม่ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเครื่องมือวัดสุขภาวะองค์รวมรายด้านย่อย พบว่า สุขภาวะทางกายมีข้อคำถามที่มีคุณภาพไม่ผ่านเกณฑ์และตัดออกไป แต่ทำให้จำนวนข้อคำถามที่เหลืออยู่มีไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุม จึงได้ทำการปรับปรุงและสร้างข้อคำถามใหม่สำหรับแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ โดยกลับไปดำเนินการตั้งแต่ขั้นที่ 4 อีกครั้ง และทำการตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งจนได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับ

ขั้นที่ 9 จัดทำชุดพร้อมใช้ เมื่อรวบรวมและพัฒนาเครื่องมือผ่านขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับแล้ว คณะผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดมาจัดพิมพ์และรวบรวมเป็นชุดเครื่องมืออย่างเป็นระบบ พร้อมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 7 ตอน จัดแบ่งกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ได้แก่

1. แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง จำนวน 6 ข้อ
2. แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล
 - แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง จำนวน 15 ข้อ
 - แบบสอบถามวัดการมองโลกในแง่ดี จำนวน 15 ข้อ
 - แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 16 ข้อ
 - แบบสอบถามวัดพื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา จำนวน 15 ข้อ
3. แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
 - แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 30 ข้อ
 - ประกอบด้วยข้อคำถามด้านการสนับสนุนจากครอบครัวและ
 - ด้านการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ด้านละ 15 ข้อ
4. แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัยด้านพฤติกรรม
 - แบบสอบถามวัดสุขภาวะองค์รวม จำนวน 40 ข้อ
 - แบ่งเป็นข้อคำถามด้านสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม
 - และสุขภาวะทางปัญญา ด้านละ 10 ข้อ

แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเยาวชนครอบครัวแตกแยก คือ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา ศาสนา และลักษณะการอยู่อาศัย โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบที่มีอยู่แล้วหรือเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้

แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1) แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง 2) แบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี 3) แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 4) แบบสอบถามวัดพื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำกับตนเอง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การสังเกตตนเอง การตัดสินใจกระทำของตนเอง และดำเนินปฏิกิริยาสะท้อนต่อตนเอง ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบสอบถามเป็นได้ตั้งแต่ 15 ถึง 75 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีการกำกับตนเองมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีการกำกับตนเองน้อย แบบสอบถามนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .37 - .62 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 4.33 - 7.51 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .86

แบบสอบถามวัดการมองโลกในแง่ดี เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีอสังหาเหตุของ ไวเนอร์ (Weiner, 1979) ซึ่งประกอบด้วยมิติของสาเหตุเป็น 3 มิติ คือ มิติแห่งแหล่งกำเนิด มิติแห่งความคงทนของสาเหตุ และมิติแห่งความสามารถในการควบคุมสาเหตุ และพัฒนาจากแบบสอบถามวัดการมองโลกในแง่ดีของชัตติยา น้อยทอง (2551) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบสอบถามเป็นได้ตั้งแต่ 15 ถึง 75 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีการมองโลกในแง่ดีมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีการมองโลกในแง่ดีน้อย แบบสอบถามนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .28 - .66 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 3.40 - 9.03 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87

แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก โดยนำสถานการณ์ที่เยาวชนจะพบได้ในชีวิตประจำวันสร้างเป็นเรื่องราวที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม และสร้างข้อคำถามโดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2524) และไชศรี พานิกุล (2546) แบบวัดนี้มีไว้วัดพฤติกรรมของผู้ตอบ แต่วัดการใช้เหตุผลในการเลือกกระทำของผู้ตอบ ประกอบด้วยสถานการณ์ทั้งสิ้น 16 ข้อที่สอดคล้องกับคุณธรรม 8 ประการ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ละข้อมีตัวเลือกซึ่งเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้อง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบจะต้องเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ แบบวัดนี้เป็นได้ตั้งแต่ 16 ถึง 96 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับสูงมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับต่ำ แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .18 - .57 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 3.20 - 6.43 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .81

แบบสอบถาม วัดพื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของดวงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่นๆ (2540) แบบสอบถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการให้ทาน รักษาศีล และการเจริญภาวนาตามหลักของพุทธศาสนา ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยเลย” ช่วงคะแนนของแบบสอบถามเป็นได้ตั้งแต่ 15 ถึง 75 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้พื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนามาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้พื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา น้อย แบบสอบถามนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .10 - .48 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.01-7.81 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .71

แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านย่อยคือ การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวคิดของเพนเดอร์ (Pender, 1987) โดยแบ่งการสนับสนุนทางสังคมตามแหล่งที่มา 2 แบบ คือ การสนับสนุนทางสังคมตามธรรมชาติ (การสนับสนุนจากครอบครัว) และการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน มีเนื้อหาประกอบด้วย การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนทางวัตถุ และการสนับสนุนทางข้อมูล ขาวสารตามแนวคิดของเชฟเฟอร์และคนอื่นๆ (Shaefer et al.) โดยอาศัยแนวทางการสร้างจากแบบวัดดวงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่นๆ (2536) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว 15 ข้อ และการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบสอบถามเป็นได้ตั้งแต่ 30 ถึง 150 คะแนน แบ่งเป็นด้านย่อยทั้งด้านการสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งช่วงคะแนนของแบบสอบถามในด้านย่อยนี้ เป็นได้ตั้งแต่ 15 ถึง 75 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมหรือการสนับสนุนจากค่าย่อยมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมหรือการสนับสนุนจากค่าย่อยน้อย แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .09 - .68 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.52 - 8.93 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามในด้านการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .27 - .70 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.52 - 8.07 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .90 ส่วนแบบสอบถามในด้านการสนับสนุนจาก

กลุ่มเพื่อน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .29 - .79 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 4.02 - 8.93 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .93

แบบสอบถามวัดตัวแปรกลุ่มปัจจัย ด้านพฤติกรรม ได้แก่ แบบสอบถามวัด สุขภาวะองค์รวม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านย่อยคือ สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคมและสุขภาวะทางปัญญา ซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามวัดสุขภาวะองค์รวม เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวคิด ข้อเท็จจริงในเอกสารวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะแนวคิดแบบองค์รวมนิยม (Holism) และแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าจำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญา ด้านละ 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบสอบถามเป็นได้ตั้งแต่ 40 ถึง 200 คะแนน แบ่งเป็นด้านย่อยทั้งด้านสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญา ซึ่งช่วงคะแนนของแบบสอบถามด้านย่อยนี้เป็นได้ตั้งแต่ 10 ถึง 50 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มี สุขภาวะองค์รวมหรือสุขภาวะในด้านนั้น ๆ ดี ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้มีสุขภาวะองค์รวมหรือสุขภาวะในด้านนั้น ๆ ต่ำ แบบสอบถามวัดสุขภาวะองค์รวม นี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .18 - .70 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.05 – 8.67 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .94 แบบสอบถามในด้านสุขภาวะทางกาย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .05 - .65 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.60 – 9.82 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .78 แบบสอบถามในด้าน สุขภาวะทางจิต มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .31 - .66 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.05 – 6.46 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .78 แบบสอบถามในด้านสุขภาวะทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .38 - .69 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 2.98 – 7.99 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85 และแบบสอบถามในด้านสุขภาวะทางปัญญา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าอาร์ (r) ตั้งแต่ .37 - .70 ค่าที (t-ratio) ตั้งแต่ 3.95 – 8.67 และค่าความเชื่อมั่นแบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .82

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับในขั้นตอนการเก็บข้อมูลนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดตัวแปรทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ได้แก่ การกำกับตนเอง การมองโลกในแง่ดี การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พื้นฐานการปฏิบัติทางพุทธศาสนา การสนับสนุนทางสังคม และสุขภาวะองค์รวม โดยคณะผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขต 7 ทั้ง 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา อุตรดิตถ์ โดยติดต่อนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานคุมประพฤติผ่านผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้ง 9 จังหวัด เพื่อเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละจังหวัด จำนวน 17 ท่าน คณะผู้วิจัยเดินทางไปพบทั้ง 17 ท่านในแต่ละจังหวัด เพื่อชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึง 30 กรกฎาคม 2552

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ สังเกตและศึกษาสภาพจริง ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แบบมีแรกรับ 2 จังหวัด และแบบไม่มีแรกรับอีก 2 จังหวัด รวม 5 แห่ง (ดูรายละเอียดใน ตารางที่ 2.1) ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม 2552 ถึง 15 กันยายน 2552

ตารางที่ 2.1 สถานที่ ประเภทและผู้ให้สัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

สถานที่สัมภาษณ์	ประเภท	ผู้ให้สัมภาษณ์
1. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่	ศูนย์ฝึกและอบรม	1. ผู้อำนวยการ 2. นักจิตวิทยา
2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	มีแรกรับ	1. ผู้อำนวยการ 2. นักจิตวิทยา
3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงราย	มีแรกรับ	1. ผู้อำนวยการ 2. นักสังคมสงเคราะห์
4. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดแพร่	ไม่มีแรกรับ	1. ผู้อำนวยการ 2. นักสังคมสงเคราะห์
5. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุตรดิตถ์	ไม่มีแรกรับ	1. ผู้อำนวยการ 2. พนักงานคุมประพฤติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC Version 16

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้สถิติต่อไปนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เป็นขั้น (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้สถิติต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
2. การวิเคราะห์อำนาจจำแนก (item-discrimination analysis) ด้วยการทดสอบค่า independent t-test โดยใช้เทคนิค 27% แยกกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ